

Opasmuutokset; vertailu 9.3.2017 ja 1.3.2018 versioiden välillä. Sivunumerointi ja lukujen numerointi viittaavat versioon 9.3.2017, ellei toisin ole merkitty. Ihan jokaista ”pikkujuttua” ei tässä ole.

JOHDANTO:

Painettu *Laskuvarjohyppääjän opas* (opas) ja *Hyppypäiväkirja* (HPK) pysyvät samana ainakin 2 vuotta (2018 ja 2019). Nettiversioon tehdään esim. linkki, kuva, yms. päivityksiä tarvittaessa.

Vanha opas (9.3.2017) toimii sinänsä vanhan HPK:n kanssa (9.3.2017), erityisesti alkeiskurssilla. Mitään ”kauhean väärää” (paitsi NOVAssa linkki väärään suoraan uloshyppyyyn) ei vuoden vanhassa versiossa ole. Jatkooppaat ovat sitten jo ihan toinen juttu. Tietenkin suositellaan siirtymään uuteen kokonaisuuteen (Opas, HPK, Koulutusohjelma ja niiden seinätiivistelmät).

Suurin koulutustekninen muutos on PL-koulutuksen suoritusten 14 ja 16 paikkojen vaihto keskenään. Katso koulutusohjelmasta lisää: [KO II muutosmerkinnöillä](#) (1.3.2018). Oppaasta on poistettu luku 16 (*Peruskoulutuksen muut suoritukset*), ja sen tiedot on yhdistetty *NOVA-peruskoulutuksen suoritukset* ja *PL-peruskoulutuksen suoritukset* -lukuihin. Näin NOVA- ja PL-koulutus ovat selkeämmin erillään ja Oppaan lukeminen selkeytyy. Myös muitakin ”pikku”-lukunumeromuutoksia on.

Teetämme 600 opasta ja 400 HPK:ta (ja sitten tarvittaessa lisää). Myös nettiversio on LT:n sivuille. LT pahoittelee aikataulun viivästymistä, mutta tässä on ollut aika monta muuttujaa.

TILAUSPROSESSI: SIL (= Jari Lehti) on tehnyt sähköisen lomakkeen, jolla materiaali tilataan. Tämä on julkaistu 9.3. kerhoille lähetetyllä tiedotteella (ainakin PJ ja KP olivat jakelussa). Hinnat säilyvät kerhoille samana, eli **Laskuvarjohyppääjän opas 8 €** ja **Hyppypäiväkirja 5 €**. Posti- ja käsittelymaksut ovat **15 € / tilaus** riippumatta tilausmäärästä. Tilaus postitetaan suoraan painopaikasta (*Norjawire*) kerhon ilmoittamaan osoitteeseen ja maksu suoritetaan SIL ry:n tilille (laskutusmenettely). Edellä mainitulla lomakkeella lähtee siis tieto molempiin paikkoihin. Jarilta on myös tilattavissa valmiiksi tehtyjä uusi koulutuskortteja käytettäväksi mahdollisesti kerhoissa olevien vanhojen Hyppypäiväkirjojen kanssa (näitä saa ilmaiseksi).

Tässäpä vielä tilausposti:

Moi

Voit tilata oppaita ja hyppypäiväkirjoja alla olevan linkin takaa olevalla nettilomakkeella.

Hinnat (alv 0%):

- *Laskuvarjohyppääjän opas (versio 1.3.2018) SIL jäsenkerhoille hintaan 8 eur/kpl.*
- *Hyppypäiväkirja (versio 1.3.2018) SIL jäsenkerhoille hintaan 5 eur/kpl.*

Jokaisen lähetyksen hintaan lisätään 15 eur käsittely- ja postituskuluja.

Linkki tilauslomakkeeseen: <https://www.webropolsurveys.com/S/47F2584954A63EFE.par>

Kerhon ensimmäisen tilauksen mukana tulee 2 ylimääräistä opasta (KP:lle ja "kerholle") sekä laminoitu koulutusohjelmien seinäversio.

Normaali toimitusaika tuotteille on 5-7 päivää. Ensimmäiset tilaukset tulevat maaliskuun lopulla tai huhtikuun alussa.

Opas ja hyppypäiväkirja tulevat olemaan samat ainakin kaudet 2018 ja 2019.

SIL toimistolla on vanhoja, vuoden 2016 hyppypäiväkirjoja 76 kpl, joissa on mukana irralliset 160 g paperille oikeaan kokoon leikatut tämän vuoden (1.3.2018) koulutuskortit. Nopeimmat tilaajat saavat ne alehintaan tilaten allekirjoittaneelta sähköpostilla. Myyntihinta 2 eur/kpl + 15 eur postikulut, (alv 0%) tai haku Maililta liiton toimistosta ilman postikulua. Jos teillä on vanhoja hyppypäiväkirjoja, saatte niistä valideja reppien vanhat koulutuskortit pois ja tilatkaa uudet koulutuskortit liiton toimistolta tilalle. LT tarjoaa nämä.

Tilaukseen liittyvät kysymykset jari.lehti@ilmailuliitto.fi

Ystävällisin terveisin

Jari Lehti

Laji- ja valmennuspäällikkö

MUUTOKSET:

- Kirjoitusvirheitä tai yksittäisiä sanoja, pilkkuja yms. on korjattu useita.
- Kuvia on käsitelty (tehty painotuotetta varten MV-kuvia, joiden kontrastia on ainakin yritetty parantaa; nettiversioon laitetaan mahdollisimman paljon värikuvia), vaihdettu ja lisätty.
 - Perusoppaassa 26 uutta kuvaa tai piirrosta.
 - FS-oppaassa 23 uutta kuvaa.
 - Free-oppaassa 8 uutta kuvaa.
 - Kuvunkäsittelyoppaassa 1 uusi kuva.
- Linkejä lisätty (sisäisiä ja ulkoisia).
- Vain NOVA- ja PL-koulutukseen liittyviä lukuja tai asioita yms. on pyritty merkitsemään selkeämmin, jotta erottuisivat paremmin (oppilas ei lukisi hänelle kuulumatonta teksti, joka voi sotkea).
- **Nettisivut => verkkosivut.**
- **Hyppyuraa => hyppykoulutusta.**
- **Annetaan näyte => Annetaan harjoitusvedon osaamisesta näyte** (yms. vastaavia selkeytyksiä).
- **Kansi:** Laitettu vuosiluku (2018).
- **Nimiölehti:** Vaihdettu päivämäärä (1.3.2018) ja LT:n vuosiluvut (2017-2018).
- **Sisällysluettelo:** Luonnollisesti tekstimuutoksista aiheutuneet muutokset.
- **Tervetuloa taivaalle:** Päivitetty uusilla numerotiedoilla ja muutamalla tekstitarkennuksella. Esim.:
 - SIL:n **verkkosivut** ovat www.ilmailuliitto.fi
 - *lisätty oma kpl* Laskuvarjotoimikunnasta.
 - Muutokset erillisessä liitteessä.
- **Laskuvarjohyppykoulutus:** Sivulla on kerrottu tarkemmin NOVA- ja PL-koulutuksen eroista sekä erityisesti siitä, mitä on alkeiskurssi (opasta luetaan ensimmäistä kertaa nimenomaan alkeiskurssilla). Lisäksi selkeytetty oppaan sisältöä ja eri osien tarkoitusta (osa oppilaille ja osa lisenssihyppääjille). On myös mainittu oppaan nettiversio, jossa on paljon sisäisiä ja ulkoisia linkkejä sekä värillisiä kuvia.
- S. 2, I Yhteenveto: Alkeiskoulutus-sivulle koasiat selkeytetty ja siksi lisätty yksi luku, josta syystä kaksi viimeistä numeroa ovat yhden isompia.
 - **1.3 Muut suoritukset, NOVA:** Peruskoulutuksen kirjallinen teoriakoe, johon opiskeltava alue on Osa II Peruskoulutus pois lukien luku 15 PL-peruskoulutuksen suoritukset.

○ **1.4 Muut suoritukset, PL:** Peruskoulutuksen kirjallinen teoriakoe, johon opiskeltava alue on *Osa II Peruskoulutus* pois lukien luku 14 *NOVA-peruskoulutuksen suoritukset*.

- S. 3, 2.1 *Laskuvarjokokonaisuus*: Vajoametrin => **Vajoaa metrin**. => *virhe korjattu*.
- S. 4, 2.1.2 *Varavarjo*: ...maahantulokierähdys (**harjoitellaan käytännön harjoituksissa**). => *lisätty tarkennus*.
- S. 4, 2.2 *Reppu-valjasyhdistelmä*: **Reisihinna => Jalkahinna**, **Päävarjon läppä => Päävarjon pinnin/vaijerin suojaläppä**, **Varjon pystyhihnojen säätösoljet => Valjaan** pystyhihnojen säätösoljet.
 - **Reisihinna => jalkahinna** kautta koko oppaan.
- S. 5, 2.3 *Lisälaitteet*: Kun päävarjon kantohihnat ovat päävarjon irtipäästön (4.4 s. 23) jälkeen irronneet kolmirengaslukoista, päävarjo vetää irrotessaan varavarjon pakkolaukaisuhihnasta ja **avaa laukaisee** varavarjon. => *kalustupuolen näkemys asiasta*.
- S. 5, kuvateksti 2.8.: **Cypres-automaaattilaukaisimen käyttöyksikkö**. => **Cypres-automaaattilaukaisin**. *Ei enää käyttöyksikkö, kun kuvassa on koko härveli*
- S. 6, 2.4 *Muut hyppytoiminnassa käytettävät varusteet*: **Kovakuorinen suojakypärä**. => *tarkennettu sanamuotoa (vastaava on Toiminnallisissa ohjeissa)*.
- S. 6, 2.4 *Muut hyppytoiminnassa käytettävät varusteet*: Mittari kiinnitetään **käteen** tai **rintahihnaan**. => *järjestys vaihdettu siihen mitä se useimmiten on*.
- S. 6, 2.6 *3x3-tarkistus*: **Ja koko opas (tilanteesta riippuen): Tarkastus => Tarkistus, jota käytetään, jos mahdollinen havaittu virhe tai epäkohta myös korjataan tms. Vertaa vastaavasti tilanteeseen, että ilmatila tarkastetaan (eli sitä vain katsotaan, eikä "sille tehdä mitään")**. *Tarkistaa on siis enemmän kuin tarkastaa*.
- S. 7, 3.1. *Valmistautuminen hyppyyn*: **lisätty viittaus: "Liitteessä 4 sivulla xxx on kerrottu laskuvarjohypyn mentaalipuolesta ja jännityksen hallinnasta."** *Vastaava liite on lisätty liitteisiin*.
- S. 10, 3.5 *Vapaapudotuksen perusteet*: ...ja palata tähän lukuun (**sekä lukuun 3.6 Avaaminen, s. 11**), kun olet... *eli tarkennettu PL-kurssin lukujärjestystä*
- S. 11, 3.6.2 *Avausjärjestelmä*: Jousiapuvarjolla avaaminen tapahtuu vetämällä avauskahvasta. Pidä kahva kädessäsi ja laita se talteen (**esimerkiksi rintahihnan alle, rintahihnan soljen läpi tai haalarin sisään**) avauksen jälkeen. => *kerrottu esimerkkipaikkoja, jotta mihin voidaan laittaa*.
- S. 11, 3.6.2 *Avausjärjestelmä*: **Päätettiin kirjoittaa "kädestäpäästettävä"** yhteen (= *teimme siitä "oman" sanamme*); näin sitä oli jo osittain aikaisemminkin käytetty.
- S. 13, 3.7 *Varjon avautuminen, tarkistaminen ja tarvittaessa selvittäminen*: **KAHVAT taskuissaan* (päävarjon irtipäästöampula ja varavarjon kahva)**. => *pampula laitettu ennen VV-kahvaa, koska se on tarkistusjärjestys*.
- S. 13, 3.7 *Varjon avautuminen, tarkistaminen ja tarvittaessa selvittäminen*: *** Jos päävarjon irtipäästöampula on osittain irti tarrastaan, jatka tarkastusta; jos irtipäästöampula on kokonaan irti tarrastaan, tee varavarjotoimenpiteet.** **Jos varavarjon kahva on irti taskustaan, tee varavarjotoimenpiteet (4.4 s. 23–24)**. => *lisätty selitys*.
- S. 16, 3.8.4 *Käännökset*: **Ennen käännöstä katso aina käännöksen suuntaan, jotta tiedät ilmatilan olevan vapaa**. => *lisätty tämä huomautus*.
- S. 24, 4.4 *Varavarjotoimenpiteet*: ...**vedä kädet suoriksi** => **suorista kädet**.
- S. 25, 4.4 *Varavarjotoimenpiteet*: **Lentää – Ei lennä -vuokaavio on uusittu siten, että LENTÄÄ – Ei LENNÄ ovat päävaihtoehdot ja lentää – selvitä on vain LENTÄÄ-kohdan alatapaus**.
 - **Lisäksi kuvateksti: 4.2. Toiminta päävarjon vajoatoiminnoissa**. => **4.2. Toiminta päävarjon vajoatoiminnoissa uloshypyn (PL) tai avauksen jälkeen**.

- S 27: ~~5 Mahdolliset vaaratilanteet~~ => **5 Mahdollisia vaaratilanteita** => tarkennus otsikon nimeen.
 - Jos oma tai jonkun muun reppu kuitenkin aukeaa, estetään varjon avautuminen sekä ilmoitetaan asiasta hyppymestarille **huutamalla VARJO AUKI!** Lisätty tarkennus toiminnasta.
- S. 28, 5.4.1 Varjon vierekkäin: Hallitseva varjo (= se joka on enemmän pään yläpuolella). Selitetty asia.
- S. 30, 5.5.1 Laskeutuminen veteen: ~~Avaa hihnat~~ => Avaa **/löysennä** hihnat. => reisihihnat esim. löysennetään.
- S. 38, 6.7.1 Oppilaan toiminta (Taso 6): Suoran uloshypyn linkki vaihdettu: (3.4 s. 9 ja 9.2.3 s. 51), jossa tuo 9.2.3 on uusi luku: **9.2.3 Suora uloshyppy, NOVA**. Lisäksi tynnyrin ja takavolttien linkit on vaihdettu, koska niiden esitysjärjestystä oppaassa on vaihdettu.
- S. 39, 6.8.1 Oppilaan toiminta (Taso 7): Lisätty uusi kohta: **4. Harjoittele käännöksen tekniikkaa (10.2 s. 53)**. Sillä käännökset ovat osa tätä tasoa.
- S. 40, Luku 6.9, Taso 8 - 15" lyhyt vapaa. Alaluvuista oli unohtunut numerointi (**6.9.1-6.9.5**). Ne lisätään.
- S. 41, 7.1.2 Ensimmäiseen hyppyyn valmistautuminen: lisätty viittaus: "Liitteessä 4 sivulla xxx on kerrottu laskuvarjohypyn mentaalipuolesta ja jännityksen hallinnasta." Vastaava liite on lisätty liitteisiin.
- S. 41, 7.1.2 alkuun oma kpl: **Tämä luku on kertausta luvusta 3.1 Valmistautuminen hyppyyn sivulta 7.**
- S. 41, 7.1.4 alkuun oma kpl: **Tämä luku on kertausta luvusta 3.1.1 Toiminta koneessa sivulta 7.**
- S. 42, 7.1.5 Hypyn kulku: Varjon avauduttua tehdään päätös LENTÄÄ / **lentää – selvitä** / EI LENNÄ ja aloitetaan laskeutumisen suunnittelu. Tässäkin korostettu LENTÄÄ / EI LENNÄ peruspäätöksen järjestystä ja tärkeyttä kirjoittamalla keskimäinen pienillä kirjaimilla.
 - Lisäksi sitä on muokattu myös muuten, koska vanha oli epälooginen:
 - **Saat komennot OVELLE ja MENE, jolloin toimitaan, kuten on harjoiteltu. Irrotuksen tai uloshypyn jälkeen aletaan laskea päävarjon avautumista.**
 - **Pidetään** X-asento ja taivutus tai **otetaan** delta ja taivutus (jalat lähes suorina).
 - Varjon avauduttua tehdään päätös LENTÄÄ / **lentää - selvitä** / EI LENNÄ ja **IKKS** sekä aloitetaan laskeutumisen suunnittelu.
 - Tästä on myös oma liite.
- S. 42, 7.1.6 alkuun oma kpl: **Tämä luku on kertausta luvusta 3.2 Uloshyppy Cessna 206, PL sivulta 7.**
- S. 42, 7.1.7 alkuun oma kpl: **Tämä luku on kertausta luvusta 3.3 Uloshyppy streevakone, PL sivulta 8.**
- S. 43, Kuvateksti: **7.1. Symmetrinen avausliike.** => **7.1. Symmetrinen avausliike X-asennosta.**
- S. 45, 7.3: ...Lue myös **3.5 Vapaapudotuksen perusteet ja 3.6 Avaaminen** sivuilta **10–12** ja kysy...
- S. 45: keskivälillä olevat kaksi pallukka (3" ja 5") **poistettu**, sillä olivat vanha jäännös ja väärässä paikassa.
- S. 45, 7.3.1: 2. Avaa varjo noin 3 sekunnin sisällä uloshypystä. => 2. Avaa varjo noin 3 sekunnin **ku-**
luttua uloshypystä.
- S. 45, 7.3.3, ensimmäinen pallukka: ~~Otetaan X-asento ja taivutus tai delta ja...~~ => **Pidetään** X-asento ja taivutus tai **otetaan** delta ja taivutus (jalat lähes suorina).
- S. 46, 7.4.3, kohta TAIVUTA (103): ~~Otetaan X-asento ja taivutus tai delta ja...~~ => **Pidetään** X-asento ja taivutus tai **otetaan** delta ja taivutus (jalat lähes suorina).
- S. 47, 7.5 10": Lukuun 7.5 oli unohtunut merkitä alaluvut otsikoiden **Oppimistavoitteet, Hyppylen-**
nolla ja Hypyn kulku eteen (7.5.1, 7.5.2 ja 7.5.3). Ne lisätään.
- S. 49, 8 Yhteenvedo: Peruskoulutus: Suluissa olevia viittauksia on muutettu, koska luku 16 on poistettu ja sen asiat on viety tarvittavilta osin lukuihin 14 ja 15. Lisäksi suoritukset **Liuku sekä Tynnyri ja ta-**
kavoltti vaihtavat paikkaa (PL-koulutuksessa).

- S. 49: 8.3 Muut suoritukset => Muut suoritukset, **NOVA ja PL**. Lisäksi muutettu 3. pallukan tekstiä: Jatkokoulutuksen kirjallinen teoriakoe. Opiskeltava alue on luvusta 16 Yhteenveto: Jatkokoulutus (s. xx) luvun 20 Omiin varusteisiin siirtyminen (s. xx) loppuun ja luku 28 Jatkokoulutuksen suoritukset (s. xxx-xxx).
- S. 49: 8.4 Suoritusten aikarajat => 8.4 Suoritusten aikarajat, **NOVA ja PL**.
- S. 51: Lisätty uusi luku: **9.2.3 Suora uloshyppy, NOVA**
 1. Siirrytään oviaukolle (varoen repun osumista koneeseen) kyykkyyntä tai seisomaan.
 2. Ponnistetaan ilmapinnan suuntaan eteenpäin, rinta koneen etenemissuuntaan.
 3. Taivutus, pää taakse, jalat ja kädet perusasentoon.
- S. 51: 9.2.3 => 9.2.4 edellisen lisäyksen takia.
- S. 51: Kuva 9.3 lisätty (piirros), eli "C182"-sukellus (ovi oikealla). Numerointi korjattu kuvaan FS-uloshyppy.
- S. 52, 9.4 Ryhmäuloshyppy: Lisätään => Epäonnistuneessa ryhmäuloshypyssä saattaa esimerkiksi päävarjon irtipäästöampula irrota tarrastaan. Kun teet IKKS:n (3.7 s. 13) ja pampula on kokonaan irti tarrastaan, tarkasta, ovatko irtipäästökaapelien päät vielä reilusti kolmirengaslukon luupeista läpi. Jos ovat, varavarjotoimenpiteet eivät luultavasti ole tarpeen. => eli on selitetty, mitä tehdään, jos tarkistuksessa huomataan jotain.
- S. 53, 10.1 Perusasento: Tarkennettu seuraavaa lausetta: Liikkeiden harjoittelu lopetetaan viimeistään 1400 metrin korkeudessa (joillakin hyppysuorituksen vaativuuden takia jo huomattavasti ylempänä) ja keskitytään avaukseen. Laitettu asiaa toivottavasti selkeyttävä lisäys.
- S. 54, ~~10.4 Etuvoltti~~ => 10.4 Etuvoltti, **NOVA-koulutus (Taso 7)**
- S. 54–55: Luku 10.5 Tynnyri ja luku 10.6 Takavoltti (eli vaihtavat paikkaa).
- S. 55, ~~10.7 Liuku~~ => 10.7 Liuku ja FS-liuku. Lisäksi poistettu ... tai tikkaamista (= pystysyöksyä).
- S. 56, 10.8 Vaaratilanteet: Tämä luku koskee koko lukua 10, joten lisätty vaaratilanteita.
 1. Jäykkyys aiheuttaa asennon heilumista (puun lehden tippumisilmiö). Rentouta asento.
 2. Asentoa ei saada hallintaan ja unohdetaan korkeuden tarkkailu.
 3. Aloitetaan uusi liike liian matalalla.
 4. Joissakin asennoissa voi korkeusmittari näyttää väärin tai mittaria on hankala katsoa.
 5. Epäsymmetrisyys aiheuttaa lattakierrettä. Tee vastaliike. Jos pyöriminen ei pysähdy, avaa varjo heti.
- s. 58, Harjoitukset => **10.9 Harjoitukset**. Harjoitus-kohta numeroitu.
- S. 58, 11.2 Pilvet: Laskuvarjohyppäämistä ei saa suorittaa pilvessä tai pilven läpi. Käytännössä oppilastoiminnan raja on puolipilvinen sää hyppykorkeuden alapuolella. Uloshyppyhetkellä on nähtävä joko maalialue tai uloshyppypaikka. Lisätty (3. kpl): OPS M6-1:ssä mainitaan pilvikorkeus. Virallisesti pilvikorkeus (Ceiling) on määritelty lentosäännöissä (SERA), ja se tarkoittaa alimman, enemmän kuin puoli taivasta peittävän pilvikerroksen alarajan korkeutta maanpinnasta. Eli käytännössä, jos on BKN tai OVC (ks. luku 11.7. s. 60), niin silloin enemmän kuin puoli taivasta on pilvikerroksen peitossa.
- S. 59, 11.5 toinen kpl: poistetaan: Jos maassa on +10 °C lämmintä, voi kahden kilometrin hyppykorkeudella olla jo pakkasta. sillä sehän toistuu melkein samanlaisen seuraavassa lauseessa.
- S. 59, 11.6. ja 11.7 METAR-sanomat: Kuvat yhden palstan levyisiksi ja teksti oikeaan järjestykseen.
- S. 60, 11.7 METAR-sanomat: ~~0/8 SKC = sky clear (pilvetöntä)~~ => NSC/NCD = no (nil) significant cloud (ei merkittäviä pilviä) / no cloud detected (pilviä ei havaittu, vain automaattimittauksissa).
- S. 65, 12.3 Hyppääminen määritetyssä paikassa: Lisätty: Tarkkaile koneen mahdollista sortamista hyvissä ajoin jo nousun aikana.

- S. 66, 12.4 Uloshyppyjärjestys: Lisätty: **Huomaa, että myös lentäjän on tiedettävä pokan koostumus.**
- S. 68, 13.3: tarkastus ennen uloshyppyä, lisätään:
 - **Tarkista, että kolmirengaslukot ovat suorassa ja oikein.**
 - Varavarjon...
- S. 69–70, 14 NOVA-peruskoulutuksen suoritukset: Tähän lukuun on tuotu mukaan luvun 16 (joka on uudesta oppaasta poistettu) ”Peruskoulutuksen muut suoritukset”, jotta ei tarvitse hyppiä luvusta toiseen, vaan kaikki löytyvät samasta paikasta. Sanamuodot on yhdenmukaistettu siten, että käytetään koko ajan vanhan oppaan yleisintä tapaa eli ”käskymuotoa”, kuten Tee, Ota, Toista jne.
 - 14.1.2 Oppimistavoitteet (8’): Toinen kohta: Avaustoimenpiteet **mittarin mukaan** oikeaan aikaan (n. 7–10 s uloshypystä).
 - 14.1.4 Hypyn kulku: loppuun omaksi kohdakseen:
 - **Huom! Hätähyppytoimenpiteet muuttuvat (kerhokohtaista). Varmista mahdollinen uusi toimintamalli kouluttajaltasi.**
 - 14.4. Liuku: Poistettu: **tai tikkaamista (= pystysyöksy).**
 - 14.5.4 Hypyn kulku (FS-liuku): Viimeisen pallukka: Mikäli korkeutta on vielä **riittävästi**, toista FS- liuku **tai osa siitä.**
 - Muutoksista on erillinen liite.
- S. 71–75, 14 PL-peruskoulutuksen suoritukset: Tähän lukuun on tuotu mukaan luvun 16 (joka on uudesta oppaasta poistettu) ”Peruskoulutuksen muut suoritukset”, jotta ei tarvitse hyppiä luvusta toiseen, vaan kaikki löytyvät samasta paikasta. Sanamuodot on yhdenmukaistettu siten, että käytetään koko ajan vanhan oppaan yleisintä tapaa eli ”käskymuotoa”, kuten Tee, Ota, Toista jne.
 - **Vaihdettu suoritusjärjestys, eli suoritukset (tässä uusi järjestys) 14 Liuku sekä 16 Tynnyri ja takavoltti ovat vaihtaneet paikkaa (kuten koulutusohjelmassakin). Tällöin saadaan Selkälento ennen vaativampaa suoritusta Tynnyri ja takavoltti, jossa mahdollisuus päätyä vahingossa selälleen on ilmeinen. Lisäksi hyppykorkeudet ja työskentelyn lopetuskorkeudet eivät vaihtele.**
 - 15.2 Suora uloshyppy: Tavoitteena on oppia uloshyppy **suorana, eli** suoraan koneen sisältä ilmavirtaan. **Sillä tuskin siinä hyppääjän suoruus on tavoitteena.**
 - Seisaalleen => **Seisomaan.**
 - 15.3.3 Hypyn kulku (Sukellus UH, muut koneet):
 - **Pidä asentosi symmetrisenä, jalat koukussa. Poistettu vanha jäänne.**
 - ~~Asennon käännettyä vaakatasoon (tyypillisesti noin 5 sekunnin jälkeen) ota perusasento.~~ **Sukellus tehdään suoraan perusasentoon (jo edellisessäkin opasversiossa tehtiin niin).**
 - 15.4 360 käännökset: Paina hartialinja **ja käsi** alas halutun käännöksen suuntaan.
 - 15.5. Liuku: Poistettu: **tai tikkaamista (= pystysyöksy).**
 - **Sanamuodot Liuku ja FS-liuku: Mikäli korkeutta on vielä riittävästi, toista xxx tai osa siitä.**
 - Muutoksista on erillinen liite.
- S. 79, Osa III Jatkokoulutus: Koska luku 16 poistui, niin tästä eteenpäin **lukujen numero on yhden vähemmän.** Vaikuttaa kaikkeen linkitykseen yms.
- S. 80, 16.1 Hyppysuoritukset, kolmas pallukka: ~~Jos oppilas ottaa käyttöön omat varusteet tai käyttää varjoa, jota ei ole tarkoitettu alkeis- tai peruskoulutukseen, tehdään kuvunkäsittelyhyppyt peräkkäin ennen muita suorituksia.~~ => **Kun oppilas saa luvan käyttää omia** varusteitaan tai käyttää varjoa, jota ei ole tarkoitettu alkeis- tai peruskoulutukseen, tehdään kuvunkäsittelyhyppyt peräkkäin ennen **seuraavia** suorituksia.

- S. 80, 16.2 (uusi numero) Muut suoritukset (Yhteenveto: Jatkokoulutus):
 - Tässä vaiheessa olet jo itsenäinen oppilas etkä enää välttämättä tarvitse kouluttajaa koneeseen, vaan hän voi valvoa suorituksesi maasta tai ilmasta. Lisätty tuo Toiminnallisissa ohjeisakin mainittu asia.
 - A-lisenssin kirjallinen teoriakoe. Kokeessa tulee osata kaikki tähän mennessä luettu ja harjoiteltu sekä luvusta 21 Kaluston tarkastus ja huolto luvun 27 Riskitekijät, toiminta onnettomuustilanteessa ja ensiapu (s. 122) loppuun sekä laskuvarjohyppäämistä koskevat määräykset ja ohjeet. Uusi tekstimuoto.
- S. 81–85, 17 (uusi numero) FS-kuviohyppäminen:
 - Sana ~~box~~ on poistettu. Puhutaan vain perusasennosta. Lisätty: katso kuva perusasennosta 10.1. Vapaapudotuksen perusasento, sivulta 53 [linkki].
 - Taakse ja ylös liikkumisen kuvia (asentoa) on parannettu.
 - ...tai negatiivista taivutusta (ylöspäin suuntautuva liike, kupitus). => ...tai taivutuksen poistamista sekä käsien ja jalkojen suoristamista (ylöspäin suuntautuva liike, josta yleisesti käytetään nykyäänkin termiä "kupitus", vaikka asentoa ei kannata muuttaa negatiiviseksi taivutukseksi).
 - Liikkuminen sivuttain: Sivuttaisliikkeen aikaansaamiseksi kallistetaan vartaloa liikkeen suuntaan painetaan kättä ja jalkaa alaspäin liikkeen suuntaan.
 - 17.9.7: ...parin kanssa lennetään vierittäin samalla tasolla. => parin kanssa lennetään vastakkain samalla tasolla
 - Lisätty: Löydät FS-hyppyohjelman myös tämän oppaan liitteestä 1, sivulta xxx. [linkki]
- S. 86-87, 18 (uusi numero) Freehyppäminen: Heidi Lindewall on tehnyt joukon muutoksia ja tarkennuksia. Muutoksista erillinen liite.
- S. 88–91, 19 (uusi numero) Kuvunkäsittely oppilaana: Lisätty huomautus: Kuvunkäsittelyohjelman tiivistelmän löydät tämän oppaan liitteestä 3, sivulta xxx. [liite]
- S. 92–95, 20 (uusi numero) Omiin varusteisiin siirtyminen:
 - Kelpoisuushyppääjien => lisenssihyppääjien.
 - Laskuvarjotoimikunta suosittelee jatkokoulutusvaiheen oppilaille ja ensimmäistä varjoaan hankkiville hyppääjille korkeintaan 1,1–1,2 siipikuormaa. Lisäksi on huomioitava varjon koko ja miten aikaisemmat laskeutumiset ovat sujuneet. Käytännössä homma toimii näin, joten se on kirjoitettu.
 - RSL (Reserve Static Line) tarkoittaa varavarjon pakkolaukaisuhihnaa. Sen tarkoituksena on avata varavarjon reppu päävarjon irrottua valjaista. => RSL (Reserve Static Line) tarkoittaa järjestelmää, jossa varavarjon pakkolaukaisuhihna laukaisee varavarjon päävarjon irrottua valjaista.
 - Kovaa => Kovakuorista.
 - Tällä hetkellä Kameran kanssa hyppäämiseen vaaditaan C- tai D-lisenssi,... Tämä lienee jo aika lailla vakiintunut.
- S. 96–98, 21 (uusi numero) Kaluston tarkistus ja huolto:
 - Tehty jonkin verran Kalustotyöryhmän ehdottamia muutoksia, lisäyksiä ja poistoja. Kannattaa jokaisen lukea ja katsoa.
- S. 99–100, 22 (uusi numero) Pakkaustarkistus: Tehty jonkin verran Kalustotyöryhmän ehdottamia muutoksia, lisäyksiä ja poistoja. Kannattaa jokaisen lukea ja katsoa.

- Pakkaustarkistuksesta on muistettava, että se on aina opetus- ja oppimistapahtuma. Seuraavassa esitetään pakkauksen ja tarkistuksen osalta esimerkki yhdestä tavasta pakata ja tarkistaa päävarjo; valmistajan ohjeet ja kerhon pakkausohje menevät tämän esimerkin edelle. Itsenäisen hyppääjän käytössä oleva kalusto pakataan valmistajan ohjeen mukaisesti ja tarkistetaan pakkaamisen yhteydessä.
- Tähän liittyen on oheistuksesta mm. poistettu maininta tietyistä yhdestä määrästä tunneleita yms. sekä tehty myös muitakin muutoksia.
- S. 100, 23.3 Harjoitus: Huomioidaan tarkastuksissa olevat erot eri avausjärjestelmillä olevissa varjoissa: pakkolaukaisu, jousi- ja HD-apuvarjo; tutustutaan kerhon pakkausohjeeseen ja mahdollisesti oman varjokaluston valmistajan ohjeisiin. => lisätty huomautus näistä asioista.
- Lisätty uusi luku (uusi numerointi) **24.5 Sääminimit lentotoiminnassa**. Tällä edelleen kasvatetaan hyppääjien tietoisuutta oleellisista turvallisuuteen vaikuttavista "lentoasioista".
 - Hyppylennot Suomessa suoritetaan käytännössä lähes aina VFR-lentoina eli ns. näkölentosääntöjen mukaan. Tämä tarkoittaa sitä, että lentokoneen tulee kaikissa lennon vaiheissa säilyttää riittävä vaaka- ja pystyettäisyys pilviin. Pilvessä ei ole milloinkaan sallittua lentää VFR-lennolla.
Näkölentosääntöjen minimietäisyydet pilviin ovat seuraavat: vaakasuunnassa 1,5 kilometriä ja pystysuunnassa 300 metriä (1000 jalkaa). Käytännössä siis hyppykone voi nousta pilvikerroksen päälle vain, jos pilvikerroksesta löytyy aukko, jonka halkaisija on yli 3 kilometriä. Aivan pilven pohjassakaan lentäminen ei ole sallittua.
Hyppytoimintaa suunniteltaessa tulee hyppääjien tarkastella keliä myös em. seikat huomioiden ja missään tilanteessa lentäjää ei saa painostaa lähtemään huonoihin olosuhteisiin. Pilveen joutuminen VFR-lennolla on aina vaaratilanne, sillä ilman mittarilentokoulutusta oleva lentäjä voi menettää helposti asentotajunsa ja sen seurauksena lentokoneen hallinnan. Vähintään yhtä vaarallista on alijäähtyneen veden kertyminen lentokoneen rakenteisiin pilvessä (lämpötila laskee keskimäärin 6,5 astetta per kilometri korkeuden kasvaessa).
- S. 104, 24.6 (uusi numero) Yleisesti lentokoneiden kantokyvystä ja painopisteen sijainnista: maximum takeoff weight, MTOW => maximum takeoff mass, MTOM
- S. 108, 26.3 Näytöshyppy => **25.3 Tavallisen hyppypaikan ulkopuolelle hyppääminen**.
 - Näytöshyppy yhdistetty laajemman aihepiirin kattavan otsikon alle.
 - Uudesta tekstistä on erillinen liite.
- S. 109, 25.4, ensimmäisen kpl loppuun lisätekstiä: ...Joskus boogiepaikkakin on sellainen, missä ei normaalisti hyppytoimintaa järjestetä, mutta toisaalta tässä luvussa kerrotut asiat pätevät hyvin pitkälle myös normaaliin hyppytoimintaan ulkomaisissa (ja kotimaisissakin) hyppykeskuksissa.
- S. 109, Hyppytapahtumat 25.4 (uusi numero): Ilmailuliiton vakuutus on voimassa maissa, jotka noudattavat kansainvälisiä ilmailumääräyksiä. => Vakuutus on voimassa Suomen ilmailumääräysten mukaisessa ilmailutoiminnassa ja kaikissa maissa, joiden ilmailumääräykset noudattavat kansainvälisiä ilmailuosituksia (enintään 3 kk:n pituisilla matkoilla). => Jarin Lehden tarkennus uudeksi sanamuodoksi.
- S. 114–116, 26 (uusi numero) Fysiologia: Kirjattu happea koskeva sanamuoto vastaavaksi kuin mitä on uusissa Toiminnallisissa ohjeissa. Eli korkeudet myös metreinä ja lisäksi:
 - Jos hyppykorkeus on yli 6 000 metriä (19 685 jalkaa), suositellaan, että myös hypyn aikana käytetään happilaitteita.

- 26.2 ihan lopussa viimeinen kpl muutetaan muotoon: Suomen urheilun eettinen keskus SUEK ry perustettiin vuonna 2016. Suomen antidopingtoimikunta ADT on organisaation aputoimimiksi. SUEK vastaa antidopingtoiminnan, kilpailumanipulaation ehkäisyn sekä katsomoturvallisuuden ja -viihtyvyyden valtiosopimusten toimeenpanosta Suomessa. Dopingsäännöt koskevat myös laskuvarjohyppääjien virallista kilpailutoimintaa. On kuitenkin syytä muistaa, että vaikka lääke olisi sallittu urheilussa, niin se ei ole välttämättä sallittu ilmailussa.
- S. 117–122, 27 (uusi numero) Riskitekijät, toiminta onnettomuustilanteessa ja ensiapu:
 - Toiminnasta onnettomuustilanteessa on kerrottu ilmailuohjeessa GEN T1-4 sekä SIL:n ohjeissa [Kriisiviestintäohje ja toiminta onnettomuustilanteessa](#) ja [Toimintaohjeet vakavassa onnettomuustilanteessa](#). Eli mainittu myös tuo toinenkin ohje.
 - Turvallisuusilmoituksesta laskuvarjohyppytoiminnassa on teksti uudistettu vastaamaan nykyistä järjestelmää:
 - Ilmoitus tehdään sähköisellä SIL:n lomakkeella [Turvallisuusilmoitus laskuvarjohyppytoiminnassa](#). Sähköinen lomake jakautuu kahteen pääluokkaan: laskuvarjohyppytoiminnassa tai hyppylentotoiminnassa sattuneet tapaukset (poikkeamat). Poikkeamahavaintoilmoituksen hyppylentotoiminnassa voivat tehdä myös hyppääjät, mutta se puoli on pääsääntöisesti suunniteltu hyppylentäjille. Hyppytoiminnan osalta ilmoituskone on jo otettu käyttöön ja hyppylentotoiminnan osalta sen käyttöönotosta ilmoitetaan myöhemmin. Hyppytoiminnan turvallisuusilmoituskoneeseen kirjaututaan joko sähköpostiin pyydetyllä kertakäyttöisellä koodilla tai käyttämällä Facebook- tai Google-tunnistamista. Ensimmäiseksi valitaan, minkä tyyppinen tapaus on ollut kyseessä. Valittavana ovat useimmin esiintyvät ns. muut syyt, kuten laskeutuminen ulos laskeutumisalueelta, pakkausvirhe tai vaikkapa huono avausasento. Lisäksi valittavana on ”Henkilövahinkoja tapahtui” (= loukkaantuminen), ”Varavarjoa käytettiin” (tai AAD avasi varavarjon) tai ”Kalustovika” (kaluston kunto tai huolto liittyy tapahtumaan). Näistä kentistä valitaan sitten kaikki kyseiseen vaaratilanteeseen sopivat kohdat. Esimerkiksi, jos huonon avausasennon takia olisi päävarjo avautunut huonosti ja siitä olisi seurannut sellainen vajaatoiminta, joka olisi vaatinut varavarjon käyttöä, ja jos vielä lisäksi laskeutumisessa olisi nilkka nyrjähtänyt, niin valittaisiin ”Huono avausasento”, ”Henkilövahinkoja tapahtui” ja ”Varavarjoa käytettiin”. Seuraavaksi järjestelmä avaa vain ne lomakekysymykset, jotka ovat oleellisia valittujen tilanteiden kuvaamiseksi. Järjestelmässä valittavana on myös ”Testaus & koulutus”, joka avaa vastaavan ilmoituskoneen, jossa voi harjoitella ilmoituksen tekemistä ilmoituksen ”Lähetä”-toiminta mukaan lukien. Uudessa järjestelmässä on myös automaattisia tilastointeja, joita laitetaan katsottavaksi LT:n verkkosivuille.
 - *Lisäksi tarkennettu:* Ilmoituksen tekemisestä lähtee sähköposti-ilmoitus organisaation määrittämille henkilöille, joita ovat ainakin turvallisuuspäällikkö. Lisäksi ilmoitus lähtee SIL:n lajipäällikölle, LT:n puheenjohtajalle ja turvallisuusvastaavalle sekä LT:n Kalustotyöryhmän puheenjohtajalle.
 - **HUOM! Kerhojen puheenjohtajat voivat hallita omilla sähköpostillaan kirjautessaan, kenelle kerhon ilmoituksista lähtee sähköposti-ilmoitus ja ketkä siten näkevät vastaavat ilmoitukset.**
 - Lisäksi tämän kohdan Harjoituksia on tarkennettu.
- S. 123 ja 124, 28.1 (uusi numero) Ryhmähyppy ja 28.2 Freehyppy: Lisätty linkitykset vastaaviin hyppyohjelmiin lukuihin 17.9 ja 18.5.

- S. 124, 28.2.4 Hypyn kulku, kolmas pallukka: Näin vältät suuren nopeuden muutoksen (korkkaaminen). => Näin vältät suuren nopeuden muutoksen (korkkaaminen, ks. 42.7.1 Korkkaus sivulta 178).
- S. 126, 28.4 Koehyppy: Tämä on kirjoitettu samaan ”käsky”muotoon kuin luvun 28 muutkin alaluvut.
- S. 128->, Osa IV FS-opas: Tehty suhteellisen paljon (Pro-Team) korjauksia ja lisäyksiä. Sisältää UUTENA luvun 38 Tuulitunnelilentäminen ja 39 FS 4-way harjoittelu ja kilpaileminen. Muutoksista erilliset liitteet.
- S. 143->, Osa V Freestyleopas: Tehty (Heidi Lindewall) korjauksia ja lisäyksiä. Sisältää UUTENA luvun 44 Tuulitunnelilentäminen. Muutoksista erilliset liitteet.
- S. 161->, Osa VI Kuvunkäsittelyopas: Tehty runsaasti (Kari Huhta ja Marek Skowron) tekstin vähennystä ja jonkin verran korjauksia ja lisäyksiä sekä järjestyksen muutoksia. Uusi teksti erillisenä liitteenä (muutoksia ei ole merkitty, koska niitä oli paljon ja ennen kaikkea järjestystä muutettu runsaasti).
- S. 174, 42.1.1 ja muuallakin: ...suljetaan velcro-tarralla => ...suljetaan tarralla. Eli velcro itsessään tarkoittaa jo tarraa.
- S. 194, Osa VII Liitteet: Lisätty liiteluettelo, *) merkityt ovat uusia liitteitä. Vanhoista muut paitsi käsimerkit on päivitetty (eikä muistiinpanot). Osa tulee myös ”tulostettaviksi” versioiksi LT:n sivuille [Koulutuspäällikön kansio].
 - Liiteluettelo:
 1. FS-hyppyohjelma *)
 2. Freehyppyohjelma *)
 3. Kuvunkäsittelyohjelma *)
 4. Laskuvarjohypyn mentaalipuoli: Hallitse jännityksesi *)
 5. Käsimerkit
 6. Koulutusohjelman tiivistelmä
 7. Koulutusohjelma - PL
 8. Koulutusohjelma - NOVA
 9. Hyppysanastoa
 10. Muistiinpanoja.
- S. 199, Hyppysanastoa: Mantis poistettu, koska siitä ei enää oppaassa puhuta.
- S. 200, Hyppysanastoa: Sortaminen (sortuma) Jos ilma-alus ei lennä hyppylinjalla tuulensuuntaisesti, se liikkuu tuulen vaikutuksesta maahan nähden myös sivusuuntaan. Tällöin hyppylinjaa kannattaa yleensä korjata. => lisätty tämä.

Edellisessä luettelossa mainitut liitteet (= oppaan päivityksen apuna käytetty materiaali; myös niihin on prosessin aikana tehty pieniä viilauksia) löytyvät Google Drivestä:

https://drive.google.com/open?id=1mMr2_Q0h4N0rgmRL37GdzAwoohj0Tllw

Hyppypäiväkirjan muutokset löytyvät myös edellä mainitusta kansioista tiedostosta: Hyppypäiväkirja_1_3_2018-Liitteillä_Muutoksilla

Painoon lähettämisen jälkeen huomattavat:

- S. 12 ja 124: sivulla on yksi pallukka pienempi kuin muut.
- S. 95 siipikuorman määrittely on sivulla 204, linkki sinne ja korjaus tekstiin
- Verkkosivuosoitteiden merkitsemisessä on vaihtelua, vertaa esimerkiksi s. 104, 193 ja 226.
- S. 158 JA 193: Fööni: www.fööni.fi – ISG-tuulitunneli valmistuu Helsinkiin vuonna 2018. Eli virhe myös tekstissä.